

TEMAT DNIA: JAK W PORĘ ROZPOZNAĆ RAKA

Rak „polubił” układ pokarmowy

Nowotwory, które najczęściej atakują mężczyzn - część II

Każdego roku lekarze w całej Polsce stwierdzają ok. 150 tys. nowych zachorowań na choroby nowotworowe. Jakie odmiany raka są najbardziej groźne? Na jakie niepokojące objawy powinniśmy zwracać uwagę? Dziś druga część raportu o nowotworach, które najczęściej atakują mężczyzn. Naszym ekspertem jest dr n. med. Jan Gawelko, dyrektor Podkarpackiego Centrum Onkologii.

Rak żołądka

Objawy

Są podobne jak w przypadku innych chorób tego narządu, np. wrzodów czy stanów zapalnych błony śluzowej żołądka. Mogą dokuczać: bóle brzucha poniżej mostka, niestrawność, zgaga, mdłości.

Kto jest najbardziej narażony

Choroba atakuje nawet 30-latków, ale szczyt zachorowań występuje wśród osób po 65. roku życia. Zachorowaniu sprzyjają czynniki drażniące błonę śluzową żołądka: alkohol, niektóre ostre przyprawy, zbyt przypieczony jedzenie, np. na grillu. Narażone są osoby będące nosicielami bakterii *Helicobacter Pylori*, które są główną przyczyną powstawania wrzodów żołądka, na ich bazie z kolei może rozwijać się rak.

To pomoże wykryć chorobę

Podstawą jest gastroskopia, czyli badanie górnej części przewodu pokarmowego: przełyku, żołądka i dwunastnicy. W jej trakcie można pobrać wycinki do badań histopatologicznych. Dzięki upowszechnieniu gastroskopii choroba coraz częściej udaje się wykryć we wczesnym stadium, dzięki czemu wzrasta wyleczalność.

Rak odbytnicy

Objawy

Są podobne i równie trudne do uchwycenia, jak w przypadku raka jelita grubego.

Kto jest najbardziej narażony

Pierwsze zachorowania już po 30. roku życia, szczyt w siódmej dekadzie życia. Bardziej narażone są osoby preferujące tłustą, niskobłonnikową dietę.

To pomoże wykryć chorobę

Badanie odbytnicy per rectum. Także rektoskopia, czyli badanie podobne do kolonoskopii.

Rak nerki

Objawy

Nie ma konkretnych objawów, gdyż nerka rzadko daje dolegliwości bólowe. Do uchwytanych objawów należą

krwiomocz (mocz może mieć różowe zabarwienie) i krwinkomocz (niewidoczny gołym okiem, jednak do uchwycenia w badaniu ogólnym moczu).

Kto jest najbardziej narażony

M.in. palacze oraz osoby pracujące w przetwórstwie gumowym.

To pomoże wykryć chorobę

Wspomniane już badanie ogólne moczu, które w razie nieprawidłowości jest wskazaniem do pogłębienia diagnostyki. Guzy nerki są widoczne w USG, dlatego raz w roku warto badanie ultrasonograficzne jamy brzusznej wykonać profilaktycznie.

Nowotwory krtani

Objawy

Chrypka, zmiana głosu, kaszel.

Kto jest bardziej narażony

To rak typowy dla palaczy. Szczyt zachorowań przypada po 50. roku życia.

To pomoże wykryć chorobę

Zmianę w krtani może rozpoznać każdy laryngolog, używając lusterka laryngologicznego.

Rak trzustki

Objawy

Niekonkretne. Dolegliwości bólowe, jeżeli są, bywają kojarzone z żołądkiem, niestrawnością.

Kto jest najbardziej narażony

Występuje już u 40- i 50-latków, najczęściej chorują osoby pomiędzy 55. a 80. rokiem życia. Czynniki ryzyka: przede wszystkim palenie tytoniu. Teza, że chorobie sprzyja nadużywanie alkoholu, nie została potwierdzona, trunki sprzyjają jednak stanom zapalnym trzustki.

To pomoże wykryć chorobę

Trzustka to narząd trudno dostępny, ale guza można wykryć w badaniu USG.

Białaczki

Objawy

Oslabienie, częste infekcje, gdy choroba trwa dłużej - skazy krwotoczne.

Kto jest najbardziej narażony

Najwięcej zachorowań występuje u dzieci i osób po 60. roku życia.

To pomoże wykryć chorobę

Podstawowym badaniem jest zwykła morfologia, którą warto profilaktycznie wykonać raz w roku. Występuje kilkanaście rodzajów białaczki. Obecnie lekarze dysponują badaniami określa-

jącymi indywidualne cechy komórek białaczkowych. Znając typ, można precyzyjnie ustalić skuteczne leczenie.

Nowotwory skóry (bez czerniaka)

Objawy

Zmiany na skórze, które początkowo mogą przypominać brodawki. Z czasem, choć najczęściej powoli, zmiana rośnie. Może pojawić się w każdym miejscu na ciele.

Kto jest najbardziej narażony

Widoczny wzrost zachorowań występuje już po 55. roku życia, szczyt przypada dekadę później. Rozwojowi choroby

sprzyja kontakt ze słońcem, wiatrem, pyłami, kurzem, czyli czynnikami drażniącymi. Szczególnie narażone są więc osoby pracujące na świeżym powietrzu - w rolnictwie, budownictwie. Także ci, którzy bez umiaru się opalają.

To pomoże wykryć chorobę

Należy regularnie oglądać swoją skórę. Raz w roku warto wybrać się na badanie kontrolne do dermatologa. W przypadku nowotworów skóry dominuje rak podstawnkomórkowy, który rośnie powoli i rzadko daje przerzuty. Dzięki temu szanse na całkowite wyleczenie (podstawa to drobny zabieg chirurgiczny) są bardzo duże. Lekarze zalecają jednak, że ten rak często jest lekceważony.

Nowotwory mózgu

Objawy

Nie są charakterystyczne, gdyż mogą towarzyszyć także innym chorobom neurologicznym. Za niepokojące należy uznać bóle głowy, którym mogą towarzyszyć nudności i wymioty, zaburzenia neurologiczne: drętwienia, niedowład, zaburzenia równowagi.

Kto jest najbardziej narażony

Nowotwory mózgu wywodzą się z tkanki glejowej. Choroba częściej atakuje dzieci i osoby w średnim wieku (50+). Mechanizmy jej powstania nie są do końca znane. Ze względu na trudny dostęp do guza, jak i możliwość sąsiedowania zmiany z ważnymi ośrodkami,

np. mowy czy słuchu, zabiegi operacyjne są obciążone nieznacznie dużym ryzykiem. Nie zawsze są też możliwe do przeprowadzenia.

To pomoże wykryć chorobę

W razie podejrzenia istnienia nowotworu mózgu konieczne jest wykonanie tomografii komputerowej i/lub rezonansu magnetycznego głowy. Oba badania charakteryzują się dużą czułością i są w stanie uwidoczniać nawet bardzo małe guzy.

Ewa Kurzyńska

ewa.kurzynska@mediaregionlane.pl

Następny temat

Jakie choroby nowotworowe grożą kobietom? Jak się ich ustrzec?

REKLAMA

Narkotyków spróbowałem na wakacjach

Adrian skończył 21 lat i nie ma domu. Niedawno wrócił do miasta z leczenia odwykowego w Monarzu, gdzie był przez 5 miesięcy.

- Jak się zaczęło? Miałem 15 lat - mówi Adrian. - Trwały wakacje, a ja już próbowałem papierosów i alkoholu, raz nawet amfetaminy. Lubilem eksperymenty. Na jakiej imprezie kolega powiedział, że ma przy sobie marihuanę i może mnie poczęstować. Oczywiście, chciałem.

Narkotyki mieszał z alkoholem. Podobał mu się efekt. Czuł się rozluźniony, odważniejszy, więc coraz częściej sięgał po skuna (skręta) albo amfetaminę.

- Kiedy brakowało pieniędzy, kombinowałem sobie leki, które działały podobnie jak amfetamina.

Od zabawy do bólu

Zaczął wtedy technikum informatyczne i przez pierwsze półrocze jeszcze jakoś udawało mu się przebrnąć, ale w drugim przestał w ogóle w szkole się pojawiać.

- Wybrałem dobrą zabawę - oświadcza. - Dzień w dzień chodziłem na imprezy, piłem i ćpałem. Miałem przebłyski, że jakiś fach trzeba zdobyć,

więc złożyłem papiery do zawodówki, na mechanika samochodowego. I znów, pierwsze półrocze przechodziłem, drugie olałem. Później zamierzałem zostać technologiem budownictwa. Ale i tu była powtórka z poprzednich szkół.

Pieniądze na imprezy jakoś zdobywałem. Czasem zarobił, czasem z domu ukradł, wyprzedawał sprzęt, chodził po recepty do lekarza.

- Wiedziałem, jakie objawy muszę podać, aby otrzymać leki, których chciałem. Wystarczyło dobre kłamstwo. Był też taki lek, który można było kupić dawniej bez recepty. Dziś już nie, bo za dużo ludzi zaczęło to ćpać. Narkotyki, jak się chce to wszędzie można dostać, a narkoman zrobi wszystko dla działki. Mam na koncie wyrok za kradzież z włamaniem. Trochę mnie to wystraszyło, więc potem kasę kombinowałem inaczej.

Już nie potrafił przestać. Brał, co było dostępne.

- Patrzałem tylko na to, żeby fazę załapać. Tak to nazywamy między sobą. Ciągnąłem tak czasem dzień i noc, dzień, noc. Już nie dla przyjemności. Kiedy próbowałem przestać, dopadał mnie ból. Nieraz na środku ulicy. Mama mówiła, że bym poszedł do lekarza. Ale ja przecież wiedziałem, z czego to mam. Po amfetaminie straciłem 4 zęby, 6 następnych jest do usunięcia. Strasznie schudłem. Psychika mi wysiadła. Po ćpaniu już się świetnie nie bawiłem, ale byłem gotów zrobić sobie coś złego. Kilka razy się pociąłem. Mama się bała, że pewnego dnia przyjdzie do domu i zobaczy mojego trupa w kałuży krwi.

Pięć miesięcy odwyku i nic

Do Monaru w Wyszkowie trafił tak:

- Pewnego dnia, rok temu, jak już się naćpałem, napiłem, bo miałem tygodniowy ciąg, stwierdziłem, że nie mogę dłużej tak żyć. Znajoma kiedyś mówiła mi, że są takie ośrodki jak Monar i jeśli kiedyś się zdecyduje, to mam do niej

Z marihuany na dopalacze

Chociaż dopalaczy nie można już kupić w zwykłym sklepie, handel nimi kwitnie w Internecie. Terapeuci zajmujący się leczeniem uzależnień, zauważają, że sporo osób, którym udało się zerwać z paleniem marihuany, sięga właśnie po dopalacze. One także uzależniają. Działanie jest podobne jak narkotyku, a dodatkowe niebezpieczeństwo tkwi w tym, że ich skład często jest nieznanym i trudniej uratować osobę, u której doszło do zatrucia.

przyjść, a ona wszystko załatwi. Zadzwoń. Pomogła.

Spędził tam 5 miesięcy, a potem został wyrzucony za niedotrzymywanie zasad. Tam rządzi społeczność terapeutyczna.

- Mieli mnie dość - przyznaje Adrian.

Ale leczenie w jakiś sposób pomogło. Od skunów trzyma się z daleka.

- Jak raz zapalę, wszystko wróci - mówi. - Ale, żeby nie brać, upijam się. Więc wciąż nie jest dobrze. Jak spotykam kolegów, z którymi ćpałem, to namawiają. Ciężko jest odmówić, ale na razie jakoś się trzymam.

Stowarzyszenie Rodzin
OTWARTY UMYSŁ

rzeszów
stolica innowacji

Projekt „Jestem asertywny – mówię nie” realizowany przez Stowarzyszenie Rodzin „Otwarty Umysł”, współfinansowany przez Wydział Zdrowia Urzędu Miasta Rzeszowa
www.otwartyumysl.org
Poradnia Uzależnień KARAN znajduje się w Rzeszowie - przy ul. Szopena 17,
tel./fax 17 862 13 14, 17 852 69 19,
e-mail:karan.rzeszow@op.pl